

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 26. junija 2008^{*}

V združenih zadevah od C-334/06 do C-336/06,

katerih predmet so predlogi za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki jih je vložilo Verwaltungsgericht Chemnitz (Nemčija), z odločbami z dne 20., 17. in 31. julija 2006, ki so prispele na Sodišče 3. avgusta 2006, v postopkih

Matthias Zerche (C-334/06),

Manfred Seuke (C-336/06)

proti

Landkreis Mittweida

in

^{*} Jezik postopka: nemščina.

Steffen Schubert (C-335/06)

proti

Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas (poročevalec), predsednik senata, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka,
A. Ó Caoimh in A. Arabadjiev, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. septembra 2007,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za S. Schuberta G. Zimmermann, odvetnik,

- za M. Seukeja T. Rehm, odvetnik,
- za nemško vlado M. Lumma in C. Schulze-Bahr, zastopnika,
- za portugalsko vlado L. Fernandes in M. Ribes, zastopnika,
- za Komisijo Evropskih skupnosti G. Braun in N. Yerrell, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. februarja 2008,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlogi za sprejetje predhodne odločbe se nanašajo na razlago členov 1(2) in 8(2) in (4) Direktive Sveta 91/439/EGS z dne 29. julija 1991 o vozniških dovoljenjih (UL L 237, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in

Sveta (ES) št. 1882/2003 z dne 29. septembra 2003 (UL L 284, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva 91/439).

- 2 Ti predlogi so bili vloženi v okviru treh sporov med M. Zerchejem (zadeva C-334/06) in M. Seukejem (zadeva C-336/06) ter Landkreis Mittweida (okrožje Mittweida) in S. Schubertom (zadeva C-335/06) ter Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis (okrožje Mittlerer Erzgebirgskreis) zaradi odločitve Zvezne republike Nemčije, da ne prizna voznških dovoljenj, ki so jih M. Zerche, M. Seuke in S. Schubert pridobili v Češki republiki po upravnem odvzemu njihovega nemškega voznškega dovoljenja zaradi uživanja alkohola.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 3 V skladu s prvo uvodno izjavo Direktive 91/439, s katero je bila s 1. julijem 1996 razveljavljena Prva direktiva Sveta 80/1263/EGS z dne 4. decembra 1980 o uvedbi voznškega dovoljenja Skupnosti (UL L 375, str. 1), je:

„[...] za namene skupne prometne politike in kot prispevek za izboljšanje varnosti v cestnem prometu, kot tudi za olajšanje gibanja oseb, ki se nastanijo v drugi državi članici, kot pa so opravile voznški izpit, zaželeno, da bi obstajal vzorec nacionalnega voznškega dovoljenja Skupnosti, ki bi bil v državah članicah vzajemno priznan brez kakršnekoli obveznosti zamenjave voznških dovoljenj“.

4 Četrta uvodna izjava te direktive določa:

„[...] zaradi prometne varnosti [je] treba določiti minimalne zahteve za izdajo vozniškega dovoljenja“.

5 Zadnja uvodna izjava Direktive 91/439 določa:

„[...] zaradi razlogov, povezanih s prometno varnostjo in cestnim prometom, [je] potrebno, da lahko države članice za vse imetnike dovoljenj, ki so na njihovem ozemlju pridobili običajno prebivališče, uporabljajo svoje državne predpise o odvzemu, začasnem odvzemu in preklicu voznških dovoljenj“.

6 Člen 1 navedene direktive določa:

„1. Države članice uvedejo nacionalno vozniško dovoljenje, ki temelji na vzorcu Skupnosti, opisanem v Prilogi I, v skladu z določbami te direktive. [...]

2. Vozniška dovoljenja, ki jih izdajo države članice, se vzajemno priznavajo.

3. Če pridobi imetnik veljavnega nacionalnega voznškega dovoljenja običajno prebivališče v državi članici, ki ni tista, ki je izdala vozniško dovoljenje, lahko država

članica gostiteljica za imetnika dovoljenja uporablja svoje nacionalne predpise o času veljavnosti dovoljenj, zdravniških pregledih in davčnih ureditvah in lahko v vozniško dovoljenje vnese vse podatke, ki so nujno potrebni za vodenje.“

- 7 V skladu s členom 7(1) Direktive 91/439 se vozniško dovoljenje izda kandidatom:

„(a) ki so opravili preizkus spretnosti in vedenja v prometu in teoretični preizkus ter izpolnjujejo zdravniške standarde v skladu z določbami iz Prilog II in III;

(b) ki imajo običajno prebivališče na ozemlju države članice, ki izda dovoljenje, ali ki lahko predložijo dokazilo, da na ozemlju države članice študirajo že najmanj šest mesecev.“

- 8 V skladu s točko 14 Priloge III k tej direktivi, ki ima naslov „Minimalni standardi psihofizične sposobnosti za vožnjo vozila na motorni pogon“, pomeni uživanje alkohola veliko nevarnost za varnost na cesti in glede na razsežnost tega problema mora biti zdravniška stroka zelo pazljiva. Točka 14.1, prvi pododstavek, te priloge določa, da se „[v]ozniških dovoljenj [...] ne sme izdati ali podaljšati kandidatom oziroma voznikom, ki so odvisni od alkohola ali nesposobni, da bi se vzdržali pitja in vožnje.“ Iz drugega pododstavka te točke 14.1 izhaja, da se „[k]andidatom oziroma voznikom, ki so bili v preteklosti odvisni od alkohola, [...] lahko vozniška dovoljenja izdajo ali podaljšajo po dokazanem obdobju abstinence in na podlagi pooblaščenega zdravniškega mnenja ter rednih zdravniških pregledov“.

- 9 Iz točke 5 te priloge izhaja, da so lahko standardi, ki jih države članice določijo za izdajo ali kakršno koli poznejše podaljšanje vozniških dovoljenj, strožji od tistih, ki so določeni v tej prilogi.

10 V skladu s členom 7(5) Direktive 91/439:

„Nihče ne more imeti vozniškega dovoljenja več kot ene države članice.“

11 Člen 8 te direktive določa:

„[...]

2. Ob upoštevanju načela teritorialnosti kazenskega in policijskega prava lahko država članica, v kateri ima imetnik vozniškega dovoljenja druge države članice običajno prebivališče, uporabi svoje nacionalne predpise o omejitvi, začasnem odvzemu, odvzemu ali preklicu pravice do vožnje in, če je potrebno, v ta namen zamenja dovoljenje.

[...]

4. Država članica lahko zavrne priznanje kakršnegakoli vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, osebi, za katero na njenem ozemlju velja eden izmed ukrepov, omenjenih v odstavku 2.

[...]“

- 12 Člen 9, prvi odstavek, navedene direktive določa, da „običajno“ prebivališče pomeni „kraj, kjer oseba običajno živi, to je najmanj 185 dni v koledarskem letu, zaradi osebnih in poklicnih vezi, ali, v primeru osebe brez poklicnih vezi, zaradi osebnih vezi, ki kažejo tesno povezavo med to osebo in krajem, kjer živi“.

- 13 Člen 12(3) Direktive 91/439 določa:

„Države članice si pri izvajanju te direktive pomagajo in, če je potrebno, izmenjujejo informacije o dovoljenjih, ki so jih registrirale.“

Nacionalna ureditev

Ureditev o priznavanju vozniških dovoljenj, izdanih v drugih državah članicah

- 14 Člen 28(1), (4) in (5) uredbe o dostopu oseb do cestnega prometa (uredba o voznikem dovoljenju) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr

(Fahrerlaubnis-Verordnung)) z dne 18. avgusta 1998 (BGBl. 1998 I, str. 2214, v nadaljevanju: FeV) določa:

„(1) Imetnikom veljavnega vozniškega dovoljenja [Evropske unije] ali [Ekonomskega gospodarskega prostora (v nadaljevanju: EGP)], ki imajo običajno prebivališče v smislu člena 7(1) ali (2) v Nemčiji, je v tej državi dovoljena – s pridržkom omejitve iz odstavkov od 2 do 4 – vožnja motornih vozil v okviru pravic, ki jih imajo. Pogoji tujih vozniških dovoljenj se spoštujejo tudi v Nemčiji. Če ni določeno drugače, se za ta vozniška dovoljenja uporabljajo določbe te uredbe.

[...]

(4) Pravice iz odstavka 1 ne veljajo za imetnike vozniškega dovoljenja [Unije] ali EGS,

[...]

3. ki jim je sodišče v Nemčiji izdalo ukrep začasnega ali dokončnega odvzema vozniškega dovoljenja ali jim je upravni organ izdal takoj izvršljivi ali pravnomočni ukrep odvzema, ki jim je bilo vozniško dovoljenje zavrnjeno s pravnomočnim sklepom ali ki jim vozniško dovoljenje ni bilo odvzeto zgolj zato, ker so se mu medtem odrekli,

[...]

(5) Pravica uporabe vozniškega dovoljenja [Unije] ali EGS v Nemčiji po izdaji odločbe iz odstavka 4, točki 3 in 4, se dodeli na prošnjo, če ni več razlogov, ki so upravičevali odvzem ali prepoved uveljavljanja pravice do vožnje. [...]“

Ureditev o odvzemu vozniškega dovoljenja

15 V skladu s členom 69 kazenskega zakonika (Strafgesetzbuch) kazensko sodišče odredi odvzem vozniškega dovoljenja, če iz dejstev izhaja, da obtožena oseba ni sposobna za vožnjo. V skladu s členom 69a tega zakonika za ta odvzem velja obdobje prepovedi zaprositi za novo vozniško dovoljenje, ki lahko traja od šest mesecev do pet let in se pod določenimi pogoji podaljša celo do konca življenja.

16 V skladu s členom 46 FeV, ki je izvedbena določba člena 3 zakona o cestnem prometu (Strassenverkehrsgesetz), mora organ, pristojen za izdajo vozniškega dovoljenja, odvzeti pravico do vožnje, če se izkaže, da imetnik dovoljenja ni sposoben za vožnjo motornih vozil. V skladu z odstavkom 5 tega člena pravica do vožnje ugasne z odvzemu vozniškega dovoljenja. Če je bilo to dovoljenje izdano v tujini, njegov odvzem povzroči ugasnitev pravice do vožnje motornih vozil na nacionalnem ozemlju.

Ureditev o sposobnosti za vožnjo motornih vozil

17 Člen 11 FeV z naslovom „Sposobnost“ določa:

„(1) Osebe, ki želijo pridobiti vozniško dovoljenje, morajo izpolnjevati za to potrebne telesne in duševne pogoje. Ti pogoji niso izpolnjeni zlasti v primeru bolezni ali motenj iz Priloge 4 ali Priloge 5, s katerima je izključena sposobnost [za vožnjo motornih vozil] ali pogojna sposobnost [zanjo]. [...]

(2) Če obstajajo dejstva, ki utemeljujejo dvome o telesnih ali duševnih sposobnostih prosilca vozniškega dovoljenja, lahko pristojni organi za vozniška dovoljenja, da bi odločili o izdaji ali podalšanju vozniškega dovoljenja ali odredili omejitve ali pogoje, od zadevne osebe zahtevajo predložitev zdravniškega spričevala. [...]

(3) Predložitev poročila uradno priznanega centra za nadzor zmožnosti za vožnjo (zdravniško-psihološko spričevalo), da bi se za namene iz odstavka 2 odpravilo dvome o sposobnosti za vožnjo, se lahko odredi [zlasti]

[...]

4. v primeru hudih ali ponavljajočih se kršitev cestnoprometnih predpisov ali v primeru prekrškov v zvezi s cestnim prometom ali sposobnostjo za vožnjo [...]

ali

5. v primeru ponovne izdaje voznškega dovoljenja,

[...]

b) kadar je bilo voznško dovoljenje odvzeto iz razlogov, navedenih v točki 4.

[...]

(8) Če zadevna oseba zavrne pregled ali če v določenem roku pristojnemu organu za voznška dovoljenja ne predloži spričevala, ki ga je zahteval, ima pristojni organ pravico sprejeti odločitev o nesposobnosti zadevne osebe. [...]"

¹⁸ Člen 13 FeV, naslovljen „Sposobnost v primerih problemov z alkoholom“, določa, da lahko pristojni organi v določenih okoliščinah odredijo predložitev zdravniško-psihološkega spričevala, da bi odločili o izdaji ali podaljšanju voznškega dovoljenja ali odredili omejitve ali pogoje glede pravice do vožnje. Tako je zlasti v primeru, kadar po mnenju zdravnika ali glede na določena dejstva obstajajo znaki zlorabe alkohola ali kadar je bilo na področju cestnega prometa storjenih več kršitev pod vplivom alkohola.

- 19 Člen 20(1) FeV določa, da za izdajo novega vozniškega dovoljenja po njegovem predhodnem odvzemu veljajo določbe o izdaji prvega vozniškega dovoljenja. V skladu z odstavkom 2 tega člena se pristojni organ lahko odpove zahtevi ponovnega preizkusa za pridobitev vozniškega dovoljenja, če ni znakov, da prosilec nima več za to potrebnih znanj in sposobnosti, vendar pa v skladu z odstavkom 3 tega člena taka odločitev ne spremeni obveznosti predložitve zdravniško-psihološkega spričevala iz člena 11(3), prvi pododstavek, točka 5, FeV.

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

Zadeva C-334/06

- 20 M. Zerche je bil imetnik vozniškega dovoljenja Nemške demokratične republike, veljavnega za več kategorij vozil. To dovoljenje je bilo 31. avgusta 1999 podaljšano in na novo izdano v obliki bančne kartice.
- 21 Amtsgericht Hainichen (okrajno sodišče Hainichen) je s sodbo z dne 10. januarja 2003, ki je postala pravnomočna, M. Zercheja obsodilo na plačilo globe zaradi vožnje pod vplivom alkohola 28. novembra 2002. M. Zercheju sta bila odvzeta pravica voziti in njegovo vozniško dovoljenje ter izdana je bila prepoved pridobitve novega vozniškega dovoljenja pred pretekom dvanajstih mesecev, torej pred 9. aprilom 2004.
- 22 M. Zerche je 10. februarja 2004 zaprosil za novo vozniško dovoljenje kategorije B. Ker ni predložil spričevala, ki bi dokazovalo njegovo sposobnost za vožnjo, je nazadnje umaknil svojo vlogo.

- 23 M. Zercheju je bilo 4. marca 2005 v Ostravi (Češka republika) izdano novo vozniško dovoljenje kategorije B. V tem dovoljenju je bila kot kraj prebivališča imetnika navedena Mittweida (Nemčija), kjer je M. Zerche prebival od 18. januarja 1996.
- 24 Landkreis Mittweida, ki je bilo obveščeno o izdaji tega dovoljenja, je z dopisom z dne 12. aprila 2005 od M. Zercheja zahtevalo predložitev spričevala o njegovi sposobnosti za vožnjo motornih vozil. Ker se na to zahtevo ni odzval, mu je Landkreis Mittweida z odločbo z dne 19. julija 2005 odvzelo pravico uporabe njegovega češkega vozniškega dovoljenja v Nemčiji.
- 25 V mnenju z dne 21. julija 2005 je češki minister za promet ugotovil, da je češko vozniško dovoljenje M. Zercheja veljavno. Slednji naj bi v Češki republiki pred izdajo tega dovoljenja opravil zdravniški pregled. Poleg tega naj bi s podpisom prošnje za pridobitev vozniškega dovoljenja zagotavljal svojo sposobnost za vožnjo. Vendar pa naj ne bi bilo pripravljeno nobeno zdravniško-psihološko spričevalo.
- 26 Zaradi zavrnitve ugovora zoper odločbo o odvzemu z dne 19. julija 2005 je M. Zerche zoper njo vložil tožbo pri Verwaltungsgericht Chemnitz (upravno sodišče Chemnitz), ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 1(2) v povezavi s členom 8(2) in (4) Direktive [91/439] razlagati tako, da lahko država članica na svojem ozemlju zavrne priznanje vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, kadar je bilo imetniku pred tem v [prvi] državi članici njegovo [prejšnje] vozniško dovoljenje odvzeto oziroma preklicano, medtem ko je obdobje trajanja prepovedi izdaje novega dovoljenja, ki je bilo odrejeno v okviru tega ukrepa [odvzema ali preklica], preteklo, preden mu je druga država članica izdala [novo] dovoljenje, in kadar je treba na podlagi objektivnih naveznih okoliščin (ni prebivališča v državi članici, ki je izdala [novo] vozniško dovoljenje, in neuspešna vloga za ponovno izdajo vozniškega dovoljenja v [prvi] državi članici [...]) izhajati iz

tega, da bi se s pridobitvijo evropskega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, zgolj obšlo stroge vsebinske zahteve nacionalnega postopka za ponovno izdajo vozniškega dovoljenja, [veljavnega v prvi državi članici], zlasti [v zvezi z] zdravniško-psiho-loškim spričevalom?“

Zadeva C-335/06

27 S. Schubert je bil od leta 1982 imetnik vozniškega dovoljenja Nemške demokratične republike, veljavnega za več kategorij vozil, ki mu je bilo podaljšano 7. julija 1992.

28 Amtsgericht Marienburg (okrajno sodišče Marienburg) je s sklepom z dne 23. maja 2002, ki je postal pravnomočen, S. Schuberta obsodilo na plačilo globe zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Odvzeta sta mu bila pravica voziti in njegovo vozniško dovoljenje ter izdana je bila prepoved pridobitve novega vozniškega dovoljenja pred pretekom 20 mesecev, torej pred 22. januarjem 2004.

29 S. Schubert je 21. oktobra 2003 zaprosil za novo vozniško dovoljenje. Ker pa ni predložil spričevala, ki bi dokazovalo njegovo sposobnost za vožnjo, je 6. septembra 2004 umaknil svojo vlogo.

30 S. Schubertu je bilo 31. januarja 2005 v Sokolovu (Češka republika) izdano novo vozniško dovoljenje kategorije B. V tem dovoljenju je bil kot kraj prebivališča

imetnika naveden Olbernhau (Nemčija), v katerem je S. Schubert prebival od 1. oktobra 1998.

- 31 Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis je po splošnem nadzoru prometa, opravljenem v kraju Obernhau 26. aprila 2005, z dopisom z dne 3. maja 2005 od S. Schuberta zahtevalo predložitev spričevala o njegovi sposobnosti za vožnjo motornih vozil. Ker se na to zahtevo ni odzval, mu je Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis z odločbo z dne 9. avgusta 2005 odvzelo pravico uporabe njegovega češkega vozniškega dovoljenja v Nemčiji.
- 32 Zaradi zavrnitve ugovora zoper to odločbo je S. Schubert zoper njo vložil tožbo pri Verwaltungsgericht Chemnitz, ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali sme država članica v skladu s členom 1(2) in členom 8(2) in (4) Direktive [91/439] od imetnika vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, zahtevati, da pri upravnih organih [te prve države članice] zaprosi za priznanje pravice uporabe tega dovoljenja na [njenem] ozemlju [...], kadar je bilo pred tem v tej [prvi] državi članici [temu] imetniku njegovo prejšnje vozniško dovoljenje odvzeto ali preklicano?

2. V primeru nikalnega odgovora:

Ali je treba člen 1(2) v povezavi s členom 8(2) in (4) Direktive [91/439] razlagati tako, da lahko država članica na svojem ozemlju zavrne priznanje vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, kadar je bilo imetniku pred tem v [prvi] državi članici njegovo [prejšnje] vozniško dovoljenje odvzeto oziroma preklicano, medtem ko je obdobje trajanja prepovedi izdaje novega dovoljenja, ki je bila odrejena v okviru tega ukrepa [odvzema ali preklica], preteklo, preden mu je druga država članica izdala [novo] dovoljenje, in kadar je treba na podlagi objektivnih naveznih okoliščin (ni prebivališča v državi članici, ki je izdala [novo]

vozniško dovoljenje, in neuspešna vloga za ponovno izdajo vozniškega dovoljenja v [prvi] državi članici [...] izhajati iz tega, da bi se s pridobitvijo evropskega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, zgolj obšlo stroge vsebinske zahteve nacionalnega postopka za ponovno izdajo vozniškega dovoljenja, [veljavnega v prvi državi članici], zlasti [v zvezi z] zdravniško-psihološkim spričevalom?“

Zadeva C-336/06

- 33 M. Seuke je bil imetnik starega vozniškega dovoljenja kategorije 3.
- 34 Amtsgericht Amberg (okrajno sodišče Amberg) ga je z izvršljivim kazenskim sklepom z dne 4. septembra 2003 obsodilo na plačilo globe zaradi vožnje pod vplivom alkohola. Odvzeta sta mu bila pravica voziti in njegovo vozniško dovoljenje in izdana je bila prepoved pridobitve novega vozniškega dovoljenja pred pretekom deset mesecev.
- 35 M. Seuke je zaprosil za izdajo novega vozniškega dovoljenja, zato je pristojni organ od njega 15. marca 2004 zahteval predložitev zdravniško-psihološkega spričavala, ki dokazuje njegovo sposobnost za vožnjo. M. Seuke te zahteve ni upošteval in njegova prošnja je bila zavrnjena z odločbo z dne 27. julija 2004.
- 36 M. Seukeju, za katerega je bilo v predložitveni odločbi ugotovljeno, da od 19. avgusta 1980 neprekinjeno prebiva v Nemčiji, je bilo 5. novembra 2004 – ko je preteklo obdobje prepovedi pridobitve novega dovoljenja, ki jo je odredilo Amtsgericht Amberg – v Ostravi (Češka republika) izdano novo vozniško dovoljenje kategorije B.

37 Landkreis Mittweida, ki je bilo obveščeno o izdaji tega vozniškega dovoljenja, je 28. novembra 2005 od M. Seukeja zahtevalo predložitev spričevala o njegovi sposobnosti za vožnjo motornih vozil. Ker se M. Seuke na to zahtevo ni odzval, mu je Landkreis Mittweida z odločbo z dne 22. marca 2006 odvzelo pravico uporabe njegovega češkega vozniškega dovoljenja v Nemčiji.

38 Zaradi zavrnitve ugovora zoper to odločbo je M. Seuke zoper njo vložil tožbo pri Verwaltungsgericht Chemnitz, ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali sme država članica v skladu s členom 1(2) in členom 8(2) in (4) Direktive [91/439] od imetnika vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, zahtevati, da pri upravnih organih [te prve države članice] zaprosi za priznanje pravice uporabe tega dovoljenja na [njenem] ozemlju [...], kadar je bilo pred tem v tej [prvi] državi članici [temu] imetniku njegovo prejšnje vozniško dovoljenje odvzeto ali preklicano?

2. V primeru nikalnega odgovora:

Ali je treba člen 1(2) v povezavi s členom 8(2) in (4) Direktive [91/439] razlagati tako, da lahko država članica na svojem ozemlju zavrne priznanje vozniškega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, kadar je bilo imetniku pred tem v [prvi] državi članici njegovo [prejšnje] vozniško dovoljenje odvzeto oziroma preklicano, medtem ko je obdobje trajanja prepovedi izdaje novega dovoljenja, ki je bila odredjena v okviru tega ukrepa [odvzema ali preklica], preteklo, preden mu je druga država članica izdala [novo] dovoljenje, in kadar je treba na podlagi objektivnih naveznih okoliščin (ni prebivališča v državi članici, ki je izdala [novo] vozniško dovoljenje, in neuspešna vloga za ponovno izdajo vozniškega dovoljenja v [prvi] državi članici [...]) izhajati iz tega, da bi se s pridobitvijo evropskega dovoljenja, izdanega v drugi državi članici, zgolj obšlo stroge vsebinske zahteve

nacionalnega postopka za ponovno izdajo vozniškega dovoljenja, [veljavnega v prvi državi članici], zlasti [v zvezi z] zdravniško-psihološkim spričevalom?“

Postopek pred Sodiščem

39 Predsednik sodišča je s sklepom z dne 10. oktobra 2006 odredil združitev zadev C-334/06, C-335/06 in C-336/06 za namene pisnega in ustnega postopka ter sodbe.

40 Sodišče je na češko vlado naslovilo več pisnih vprašanj, vročenih 1. avgusta 2007, po eni strani glede prava Češke republike v zvezi z izpolnitvijo pogojev, določenih v členu 7(1)(a) in (b) Direktive 91/439, in možnosti izdaje vozniškega dovoljenja, v katerem je navedeno imetnikovo prebivališče v drugi državi članici, in po drugi strani glede veljavnih meril za določitev, ali ima oseba prebivališče v tej državi članici, in obstoječih nadzorov v zvezi z dejanskostjo tega prebivališča.

41 Po telefaksu, ki ga je sodno tajništvo Sodišča prejelo 31. avgusta 2007, je češka vlada na zgornja vprašanja odgovorila, da je bil pogoj v zvezi z običajnim prebivališčem, kot je določen v Direktivi, v češki pravni red uveden šele s 1. julijem 2006. Pred tem datumom je češka ureditev omogočala izdajo dovoljenja za vožnjo osebam, ki niso imele stalnega ali začasnega prebivališča na ozemlju Češke republike.

Vprašanja za predhodno odločanje

⁴² Najprej je treba opozoriti, da je v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, uvedenega s členom 234 ES, naloga Sodišča dati nacionalnemu sodišču uporaben odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. V ta namen mora Sodišče po potrebi preoblikovati predložena vprašanja. Poleg tega je naloga Sodišča razložiti vse določbe prava Skupnosti, ki jih nacionalna sodišča potrebujejo za odločanje v sporih, čeprav te določbe niso izrecno navedene v vprašanjih, ki jih postavijo ta sodišča (sodbe z dne 18. marca 1993 v zadevi Viessmann, C-280/91, Recueil, str. I-971, točka 17, z dne 11. decembra 1997 v zadevi Immobiliare SIF, C-42/96, Recueil, str. I-7089, točka 28, in z dne 8. marca 2007 v zadevi Campina, C-45/06, ZOdl., str. I-2089, točki 30 in 31).

⁴³ Glede na dejstva, zaradi katerih je prišlo do spora v postopkih v glavni stvari, in glede na vsebino Sodišču predloženih stališč v teh zadevah je treba pri preizkusu postavljenih vprašanj upoštevati člen 7(1)(a) in (b) Direktive 91/439. Da bi bil odgovor na vprašanja za predhodno odločanje koristen in čim celovitejši, jih je treba, če predložitelji sodišči tega nista storili, razširiti.

⁴⁴ Z vprašanjem v zadevi C-334/06 in drugim vprašanjem v zadevah C-335/06 in C-336/06 predložitevno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člene 1(2), 7(1)(a) in (b) in 8(2) in (4) Direktive 91/439 razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica (država članica gostiteljica) na svojem ozemlju ne prizna voznškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica (država članica izdajateljica) osebi, ki ji je država članica gostiteljica pred tem odvzela prejšnje dovoljenje zaradi vožnje pod vplivom droge ali alkohola, kadar je ta oseba to dovoljenje pridobila zunaj obdobja prepovedi zaprositi za novo dovoljenje, vendar pa ni bil izpolnjen pogoj prebivališča

oziroma niso bili izpolnjeni pogoji sposobnosti, ki jih v zvezi s tem predpisuje država članica gostiteljica, da bi zagotovila cestno varnost.

45 Ta vprašanja je treba preizkusiti skupaj s prvim vprašanjem v zadevah C-335/06 in C-336, ki se v bistvu nanaša na opredelitev, ali država članica gostiteljica od imetnika novega vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, lahko zahteva, da preden ga začne uporabljati, zaprosi za priznanje pravice uporabe tega dovoljenja v državi članici gostiteljici, kadar je bilo vozniško dovoljenje, ki ga je imel prej, odvzeto ali preklicano v tej državi članici.

46 Iz prve uvodne izjave Direktive 91/439 izhaja, da je bilo splošno načelo vzajemnega priznavanja vozniških dovoljenj, ki so jih izdale države članice, določeno v členu 1(2) te direktive zlasti z namenom, da bi se olajšalo gibanje oseb, ki se nastanijo v državi članici, ki ni tista, v kateri so opravile vozniški izpit (sodba z dne 29. aprila 2004 v zadevi Kapper, C-476/01, Recueil, str. I-5205, točka 71).

47 V skladu z ustaljeno sodno prakso navedeni člen 1(2) določa vzajemno priznavanje vozniških dovoljenj, ki so jih izdale države članice, brez kakršnekoli formalnosti. Ta določba nalaga državam članicam jasno in natančno obveznost, ki ne dopušča proste presoje glede ukrepov, ki jih je treba sprejeti za uskladitev z njo (v tem smislu glej sodbe z dne 29. oktobra 1998 v zadevi Awoyemi, C-230/97, Recueil, str. I-6781, točka 41 in 43, z dne 10. julija 2003 v zadevi Komisija proti Nizozemski C-246/00, Recueil, str. I-7485, točki 60 in 61, in zgoraj navedeno sodbo Kapper, točka 45, sklepa z dne 6. aprila 2006 v zadevi Halbritter, C-227/05, točka 25, in z dne 28. septembra 2006 v zadevi Kremer C-340/05, točka 27).

48 Iz tega izhaja, da država članica ne more predpisati nobene predhodne formalnosti za priznanje vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica. Torej je v

nasprotju z navedenim načelom vzajemnega priznavanja, da se od imetnika vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, zahteva, da zaprosi za priznanje tega dovoljenja v drugi državi članici (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski, točka 60 in naslednje).

49 Država članica izdajateljica mora preveriti, ali so izpolnjene minimalne zahteve prava Skupnosti, zlasti v zvezi s prebivališčem in sposobnostjo za vožnjo, in ali je torej izdaja vozniškega dovoljenja – po potrebi novega dovoljenja – upravičena.

50 Če so torej organi države članice izdali vozniško dovoljenje v skladu s členom 1(1) Direktive 91/439, druge države članice nimajo pravice preveriti, ali so bili izpolnjeni pogoji za izdajo, ki jih določa ta direktiva (glej v tem smislu zgoraj navedena sklepa Halbritter, točka 34, in Kremer, točka 27). Dejstvo, da ima nekdo vozniško dovoljenje, ki ga je izdala druga država članica, je treba šteti za dokaz, da je imetnik tega dovoljenja na dan, ko mu je bilo izdano, izpolnjeval navedene pogoje (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nizozemski, točka 75; sklep z dne 11. decembra 2003 v zadevi Da Silva Carvalho, C-408/02, točka 21, ter zgoraj navedeno sodbo Kapper, točka 46). To, da lahko država članica v skladu s točko 5 priloge III navedene direktive za vsako izdajo vozniškega dovoljenja zahteva strožji zdravniški pregled, kot je določen v navedeni prilogi, ne vpliva na obveznost te države članice, da prizna vozniška dovoljenja, izdana v drugih državah članicah v skladu s to direktivo.

51 Iz tega izhaja, prvič, da država članica gostiteljica, ki za izdajo vozniškega dovoljenja, zlasti po odvzemu prejšnjega dovoljenja, določi strožje nacionalne pogoje, ne sme zavrniti priznanja vozniškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica, zgolj iz razloga, da je imetnik novega dovoljenja to dovoljenje pridobil na podlagi nacionalne ureditve, ki ne predpisuje enakih zahtev, kot ta država članica gostiteljica.

- 52 Drugič, načelo vzajemnega priznavanja nasprotuje temu, da država članica gostiteljica ne prizna voznškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, iz razloga, da glede na informacije, ki jih ima država članica gostiteljica, imetnik tega dovoljenja na dan, ko je bilo izdano, ni izpolnjeval pogojev, ki se zahtevajo za njegovo pridobitev (glej v tem smislu zgoraj naveden sklep *Da Silva Carvalho*, točka 22, in zgoraj navedeno sodbo *Kapper*, točka 47).
- 53 V obsegu, v katerem daje Direktiva 91/439 državi članici izdajateljici izključno pristojnost za zagotovitev, da so voznška dovoljenja izdana v skladu s pogoji iz te direktive, lahko zgolj ta država članica sprejme primerne ukrepe glede voznških dovoljenj, katerih imetniki, kot naj bi se kasneje izkazalo, niso izpolnjevali navedenih pogojev (glej v tem smislu zgoraj naveden sklep *da Silva Carvalho*, točka 23, in sodbo *Kapper*, točka 48).
- 54 Kadar država članica resno dvomi o pravilnosti voznškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, mora v okviru medsebojne pomoči in izmenjave informacij, uvedenih s členom 12(3) Direktive 91/439, slednjo o tem obvestiti. Če država članica izdajateljica ne sprejme ustreznih ukrepov, lahko država članica gostiteljica začne proti državi članici izdajateljici postopek na podlagi člena 227 ES, da bi Sodišče ugotovilo neizpolnitev obveznosti iz Direktive 91/439 (glej v tem smislu zgoraj naveden sklep *Da Silva Carvalho*, točka 23, in zgoraj navedeno sodbo *Kapper*, točka 48).
- 55 Res je, da iz razlogov varnosti cestnega prometa – kot izhaja iz zadnje uvodne izjave Direktive 91/439 – člen 8(2) in (4) te direktive državam članicam omogoča, da v nekaterih okoliščinah uporabijo svoje nacionalne določbe glede omejitve, začasnega odvzema, odvzema ali preklica voznških dovoljenj imetnikom, ki imajo običajno prebivališče na njihovem ozemlju.

- 56 Kljub temu je treba opozoriti, na eni strani, da je to pravico, ki izhaja iz člena 8(2) Direktive 91/439, mogoče izvrševati zgolj zaradi vedenja zadevne osebe po pridobitvi voznškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica (glej v tem smislu zgoraj navedena sklepa Halbritter, točka 38, in Kremer, točka 35).
- 57 Na drugi strani prvi pododstavek člena 8(4), ki državi članici dovoljuje, da osebi, ki ji je bil na ozemlju prve države članice izdan ukrep odvzema, začasnega odvzema ali preklica dovoljenja, ne prizna veljavnosti voznškega dovoljenja, pridobljenega v drugi državi članici, pomeni odstopanje od splošnega načela vzajemnega priznavanja voznških dovoljenj in ga je zato treba razlagati strogo (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Kapper, točki 70 in 72, in zgoraj navedena sklepa Halbritter, točka 35, in Kremer, točka 28).
- 58 Glede tega je treba najprej poudariti, da čeprav ta določba pod določenimi pogoji omogoča, da država članica ne prizna veljavnosti voznškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, iz nje ne izhaja – nasprotno, kot trdi nemška vlada – da lahko prva država članica za pravico uporabe dovoljenja, ki ga je izdala druga, določi pogoj predhodnega dovoljenja (glej v tem smislu zgoraj naveden sklep Kremer, točka 37).
- 59 Ker mora država članica izdati voznško dovoljenje ob upoštevanju minimalnih zahtev iz Direktive 91/439, med katerimi so zahteve iz njene priloge III glede sposobnosti za vožnjo, bi bila razlaga člena 8(4), prvi pododstavek, te direktive – v skladu s katero se na splošno od vsake osebe, imetnika voznškega dovoljenja, ki ji je bilo to odvzeto ali preklicano v državi članici, lahko zahteva, da se zgledi pri pristojnih organih te države članice, da dobi dovoljenje za uporabo pravice do vožnje, ki izhaja iz voznškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica – v nasprotju z obveznostjo vzajemnega priznavanja brez formalnosti.

60 Država članica se ne more sklicevati na navedeno določbo, da osebi, ki ji je bilo odvzeto ali preklicano vozniško dovoljenje, ki ga je izdala ta država članica, za nedoločen čas ne bi priznala veljavnosti dovoljenja, ki ji ga kasneje lahko izda druga država članica (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Kapper, točka 76, in zgoraj navedena sklepa Halbritter, točka 27, in Kremer, točka 29). Dejansko, če bi se dopustilo, da se lahko država članica sklicuje na svoje nacionalne določbe, da bi za nedoločen čas nasprotovala priznanju veljavnosti dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, bi se s tem zanikalo načelo vzajemnega priznavanja vozniških dovoljenj, ki pa je ključni temelj sistema, ki ga je uvedla Direktiva 91/439 (zgoraj navedena sodba Kapper, točka 77, in zgoraj navedena sklepa Halbritter, točka 28 in Kremer, točka 30).

61 Podrobneje je Sodišče v točki 38 zgoraj navedenega sklepa Kremer odločilo, da kadar je bilo osebi na ozemlju države članice odvzeto vozniško dovoljenje in za ta ukrep ni bilo določeno obdobje prepovedi zaprositi za novo dovoljenje, določbe člena 1(2) v povezavi s členom 8(2) in (4) Direktive 91/439 nasprotujejo temu, da država članica na svojem ozemlju ne prizna pravice do vožnje, ki izhaja iz vozniškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica, in da torej ne prizna veljavnosti tega dovoljenja, vse dokler njegov imetnik ne izpolni pogojev, ki veljajo v prvi državi članici za izdajo novega dovoljenja po tem odvzemu, med katerimi je preizkus sposobnosti za vožnjo, ki dokazuje, da ni več razlogov, ki so upravičevali navedeni odvzem.

62 Vendar iz zgoraj navedenega izhaja, da določbe členov 1(2) in 8(4) Direktive 91/439 ne nasprotujejo temu, da država članica osebi, ki ji je bilo na ozemlju te države odvzeto vozniško dovoljenje in je bila za ta ukrep določena prepoved v določenem obdobju zaprositi za novo dovoljenje, ne prizna novega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica v tem obdobju prepovedi.

63 Čeprav člen 8(2) Direktive 91/439 državi članici običajnega prebivališča ne omogoča, da ne bi priznala vozniškega dovoljenja, ki ga je izdala druga država članica, in sicer

zgolj zato, ker je bilo imetniku tega dovoljenja pred tem odvzeto prejšnje dovoljenje v državi članici običajnega prebivališča, pa ta določba tej državi članici omogoča, kot je bilo navedeno v točkah 55 in 56 te sodbe, da s spoštovanjem načela teritorialnosti kazenskih in policijskih zakonov omeji, začasno odvzame, odvzame ali prekliče novo dovoljenje, če je to po nacionalnem pravu navedene države članice gostiteljice upravičeno zaradi vedenja njegovega imetnika po izdaji tega dovoljenja.

⁶⁴ Za odgovor na vprašanja predložitvenih sodišč se je nato treba vprašati zlasti o načelu vzajemnega priznavanja, kot je bilo opozorjeno zgoraj, v primeru, ko je dokazano, da je bil z izdajo novega vozniškega dovoljenja kršen pogoj prebivališča, določen v Direktivi 91/439.

⁶⁵ Glede tega iz četrte uvodne izjave te direktive izhaja, da so med pogoji, uvedenimi za zagotavljanje cestne varnosti, tudi pogoji iz člena 7(1)(a) in (b) navedene direktive, ki za izdajo vozniškega dovoljenja določa zahteve glede sposobnosti za vožnjo in prebivališča.

⁶⁶ Kot poudarja Komisija Evropskih skupnosti v svojih stališčih, pogoj prebivališča prispeva zlasti k preprečevanju „turizma vozniškega dovoljenja“ pri nepopolni uskladitvi ureditev držav članic o izdaji vozniških dovoljenj. Poleg tega, kot je ugotovil generalni pravobranilec v točki 78 sklepnih predlogov, je ta pogoj nujen za nadzor spoštovanja pogoja sposobnosti za vožnjo.

⁶⁷ V bistvu člen 7(5) Direktive 91/439, v skladu s katerim nihče ne more imeti vozniškega dovoljenja več kot ene države članice, določa enkratnost vozniškega dovoljenja.

Pogoj prebivališča, ki opredeljuje državo članico izdajateljico, je torej kot predhodni pogoj, ki omogoča preizkus, ali so glede kandidata izpolnjeni drugi pogoji iz te direktive, posebnega pomena glede na te druge pogoje.

⁶⁸ Cestna varnost bi posledično lahko bila v nevarnosti, če se ne bi spoštovalo navedenega pogoja prebivališča glede osebe, katere vozniško dovoljenje je bilo omejeno, začasno odvzeto, odvzeto ali za katero je bila preklicana pravica do vožnje v smislu člena 8(4) Direktive 91/439.

⁶⁹ Iz tega izhaja, da v primeru, ko je na podlagi navedb v samem voznškem dovoljenju ali drugih nespornih informacij države članice izdajateljice – in ne na podlagi informacij države članice gostiteljice – mogoče dokazati, da pogoj prebivališča, določen v členu 7(1)(b) Direktive 91/439 v času izdaje tega dovoljenja ni bil izpolnjen, država članica gostiteljica, na ozemlju katere je bilo imetniku prejšnje vozniško dovoljenje odvzeto, lahko zavrne priznanje pravice do vožnje, ki izhaja iz voznškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica zunaj obdobja prepovedi zaprositi za novo dovoljenje.

⁷⁰ Upoštevajoč zgornjo presojo, je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člene 1(2), 7(1) in 8(2) in (4) Direktive 91/439 razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica v okoliščinah, kot so v zadevah v glavni stvari, na svojem ozemlju ne prizna pravice do vožnje, ki izhaja iz voznškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica zunaj obdobja prepovedi zaprositi za novo dovoljenje, ki je bilo določeno za zadevno osebo, in da torej ne prizna veljavnosti tega dovoljenja, vse dokler njegov imetnik ne izpolni pogojev, ki veljajo v prvi državi članici za izdajo novega dovoljenja po odvzemu prejšnjega dovoljenja, med katerimi je preizkus sposobnosti za vožnjo, ki dokazuje, da ni več razlogov, ki so upravičevali navedeni odvzem. V enakih okoliščinah navedene določbe ne nasprotujejo temu, da država članica na svojem ozemlju ne prizna pravice do vožnje, ki izhaja iz voznškega

dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica, če je na podlagi navedb v tem dovoljenju ali drugih nespornih informacij države članice izdajateljice dokazano, da imetnik tega dovoljenja, ki mu je bilo na ozemlju prve države članice odvzeto prejšnje dovoljenje, v času, ko je bilo izdano novo dovoljenje, ni imel običajnega prebivališča na ozemlju države članice izdajateljice.

Stroški

- 71 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člene 1(2), 7(1) in 8(2) in (4) Direktive Sveta 91/439/EGS z dne 29. julija 1991 o vozniških dovoljenjih, kot je bila spremenjena z Uredbo (ES) Evropskega parlamenta in Sveta št. 1882/2003 z dne 29. septembra 2003, je treba razlagati tako, da nasprotujejo temu, da država članica v okoliščinah, kot so v zadevah v glavni stvari, na svojem ozemlju ne prizna pravice do vožnje, ki izhaja iz vozniškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica zunaj obdobja prepovedi zaprositi za novo dovoljenje, ki je bilo določeno za zadevno osebo, in da torej ne

prizna veljavnosti tega dovoljenja, vse dokler njegov imetnik ne izpolni pogojev, ki veljajo v prvi državi članici za izdajo novega dovoljenja po odvzemu prejšnjega dovoljenja, med katerimi je preizkus sposobnosti za vožnjo, ki dokazuje, da ni več razlogov, ki so upravičevali navedeni odvzem.

V enakih okoliščinah navedene določbe ne nasprotujejo temu, da država članica na svojem ozemlju ne prizna pravice do vožnje, ki izhaja iz vozniškega dovoljenja, ki ga je kasneje izdala druga država članica, če je na podlagi navedb v tem dovoljenju ali drugih nespornih informacij države članice izdajateljice dokazano, da imetnik tega dovoljenja, ki mu je bilo na ozemlju prve države članice odvzeto prejšnje dovoljenje, v času, ko je bilo izdano novo dovoljenje, ni imel običajnega prebivališča na ozemlju države članice izdajateljice.

Podpisi